

Boşanma Davası Devam Ederken, Ölen Eşin Mirasçılarının Davaya Devam Hakkı:

Türk Medeni Kanunu uyarınca “Boşanma Sebepleri”

- Zina,
- Hayata kast, pek kötü veya onur kırıcı davranış,
- Suç işleme ve haysiyetsiz hayat sürme,
- Terk,
- Akıl Hastalığı, ve
- Evlilik birliğinin sarsılmasıdır.

➤ İç hukuk kuralları bakımından boşanma davasında yetkili mahkemeler; eşlerden birinin yerleşim yeri veya davadan önce son 6-aydan beri oturdukları yer mahkemesidir. Diğer bir ifade ile; boşanma davası, davacı veya davalının ikametgahı veya davadan önce son 6-aydan beri eşlerin birlikte oturdukları yerdeki Aile Mahkemesi’nde açılabilir.

➤ Boşanma davası devam ederken, eşlerden birisi vefat eder ise; evlilik birliği ölümle sona ermiş kabul edilirⁱ.

Diğer bir ifade ile; miras hukuku uyarınca boşanma davası açılmış bile olsa hayatta kalan eş, vefat eden eşin mirasçısı sıfatı ile vefat eden eşin malvarlığında hak sahibi olacaktır. Eğer ki; vefat eden eşin mirasçıları Türk Medeni Kanunu’nun 181/2’deki imkanı kullanmazlarsaⁱⁱ...

Eski Medeni Kanunu’nun yürürlüğü döneminden itibaren mahkemelere yansıyan ve kamu vicdanını yaralayan davalar neticesinde, Kanun Koyucu 4721 Sayılı Türk Kanunu’nun 181. maddesine 2011 yılında ekleme yaparak; boşanma davası devam ederken, *ölen eşin mirasçılarında birisinin* davaya devam etmesi ve diğer eşin *kusurunun ispatlanması halinde* sağ kalan eşin, ölen eşin yasal mirasçısı olamayacağı ve ayrıca boşanmadan önce yapılmış olan ölüme bağlı tasarruflarla kendisine sağlanan hakların, aksi tasarruftan anlaşılmadıkça, kaybedeceğini öngörmüştür.

Bu nedenle de; TMK 181/2 dayanarak boşanma davası devam ederken, eşlerden birisi vefat eder ise ölen eşin mirasçıları “kusur tespitine” ilişkin olarak davaya devam edebilir ve sağ kalan eşin evlilik birliğindeki geçimsizlikte kusurlu olduğunu ispat edebilirlerse, sağ kalan eşin mirasçılık hakkını ortadan kaldırabilirler.

Yasanın işbu maddesi Kanun Koyucu tarafından “ölen eşin mirasçılarında birisinin” davaya devam edebileceği şeklinde kaleme alınmış olduğundan; mirasçılarının zorunlu dava arkadaşlığının “kusur tespiti” yönelik işbu davaya devamda bir usul şartı olarak aranmadığı ileri sürülebilir. Ancak, boşanma davası devam ederken eşin ölümü nedeniyle kusur tespiti olarak davaya devamın neticede mirasçılarının malvarlığı haklarını da etkileyen bir dava niteliğinde olduğundan bahisle, ölen tarafın mirasçılarının davayı mecburi dava arkadaşı olarak takip etme zorunluğu olduğu görüşü de savunulabilir kanısındayız.

Yasal düzenleme nedeniyle boşanma davası sırasında ölen davacının mirasçılarının davalının kusurunun saptanmasına ilişkin bağımsız bir dava açma hakları bulunmamaktadırⁱⁱⁱ. Diğer bir ifade ile; 181/2. maddeden yararlanılmaz ise, eş kusurlu bile olsa evlilik birliği ölüm nedeniyle sona erdiğinden, vefat eden eşin mirasçısı olarak diğer mirasçılarla birlikte sağ kalan eş masaya oturacaktır.

Yasal düzenlemede hakkın sadece “davacı” mirasçılara tanınmış olduğuna dair bir ifade de yer almamaktadır. Bu nedenle; taraflardan birinin ölümü halinde kusur yönünden davaya devam edilmesi davanın her iki tarafının da mirasçılara tanınmış bir hak^{iv}.

Açılmış olan boşanma davasına vefat eden eşin mirasçıları tarafından kusur yönünden devam edilmez ise, sağ kalan eş, TMK’nun 499. maddesi uyarınca birlikte bulunduğu zümreye göre mirasbırakana aşağıdaki oranlarda mirasçı olur;

1. Mirasbırakanın altsoyu ile birlikte mirasçı olursa, mirasın $\frac{1}{4}$ ’ü,
2. Mirasbırakanın ana ve baba zümresi ile birlikte mirasçı olursa, mirasın $\frac{1}{2}$ ’si,
3. Mirasbırakanın büyük anne ve büyük babaları ve onların çocukları ile birlikte mirasçı olursa, mirasın $\frac{3}{4}$ ’ü, bunlar da yoksa mirasın tamamı sağ kalan eşe kalır.

Ayrıca işbu yasal miras oranına ek olarak; boşanmadan önce yapılmış olan ölüme bağlı tasarrufla kendisine sağlanan hakları da sağ kalan eş koruyabilecektir.

ⁱ Yargıtay 2.Hukuk Dairesi’nin 15.02.2005 tarih, 2004/16235 E. ve 2005/2095 S. İlâmı, Yargıtay 2.Hukuk Dairesi’nin 22.11.2011 tarih, 2011/13237 E. ve 2011/19350 S. İlâmı,

ⁱⁱ Yargıtay 2.Hukuk Dairesi’nin 28.11.2013 tarih, 2013/14091 E. ve 2013/28040 S. İlâmı,

ⁱⁱⁱ Yargıtay 2.Hukuk Dairesi’nin 12.01.2010 tarih, 2008/18392 E. ve 2010/317 S. İlâmı,

^{iv} Yargıtay 2.Hukuk Dairesi’nin 28.06.2016 tarih, 2016/13586 E. ve 2016/12490 S. İlâmı.